

יגדל and ארון עולם, מה טובו

The prayers of **מה טובו** and **יגדל** are not found in the **גמרא**. **מה טובו** is the first of those three **תפילות** to appear in any **סידור**.

סדר רב עמרם גאון ברכות ובקשות – הנכנס לבית הכנסת אומר מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל (במדבר כ"ד, ה'); ואני ברב הסדך אבא ביתך אשתחווה אל היכל קדשך ביראתך (תהלים ה', ח'). כשיוצא אומר, ה' נחני בצדקתך למען שוררי הישר לפני דרכך (תהלים ה', ט').

סידור רש"י סימן תיז' – כשנכנס אדם לבית הכנסת, קודם שיאמר פסוקי דזמרה מתחיל פסוקים הללו, ואומר ואני ברוב הסדך אבוא ביתך וגו' (תהלים ה' ח'), ואני תפילתי לך ה' עת רצון וגו' (שם ס"ט י"ד), מה טובו אהליך יעקב וגו' (במדבר כ"ד ה'), ה' אהבתי מעון ביתך וגו' (תהלים כ"ו ח'), ושמהתי באומרים לי בית ה' נלך (שם קכ"ב א'), שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב (שם קי"ט קס"ב), אמרי האזינה ה' בינה הגיגי, הקשיבה לקול שועי מלכי [ואלהי] כי אליך אתפלל (שם ה' ב' וג'), שמעה תפילתי ה' ושועתי האזינה וגו' (שם ל"ט י"ג), ה' בקר תשמע קולי בקר אערך לך ואצפה (שם ה' ד'), וכשיוצא מבית הכנסת אומר ה' נחני בצדקתך למען שוררי הישר לפני דרכך (שם ה' ט').

That **מה טובו** is for many the first words that they recite as part of **תפלת שחרית** is controversial. The source for the **פסוק** is **פרשת בלק**. The words were uttered by **בלעם**. His intention was to curse **בני ישראל** but the **רבונו של עולם** redirected the curse into a blessing. Among the **ראשונים**, the **מהרש"ל** was opposed to reciting the **פסוק** of **מה טובו** for that very reason. The **תקון תפלה** argues strongly against that position. אך הדברים בכלל אינם מובנים לי דמאי איכפת לן בכונת בלעם הרי אנחנו מכוונים לברכה ואחר כונת הלב הן הן הדברים. וראיה ברורה לדברינו ממה שאמרו בברכות יב' ב' – בקשו לקבוע פרשת בלק בק"ש דהיינו ברכותיו של בלעם.

Why would we want to begin **תפלת שחרית** with the words of a non-Jew? It may be that **הז"ל** wanted us to begin the day by comparing ourselves with the non-Jewish world. We tend to forget how fortunate we are to part of the Jewish community. A Jew knows that by living within walking distance of a shul, he will find a community which will serve his needs. There, he and his family will find friends. There, he will find those who will help him in a moment of need. A Jew can easily find a community. Those of us who work with non-Jews know that a community is something that non-Jews work hard to find.

Beginning תפלה with מה טובו presents a further issue. May we recite a פסוק from the תורה before reciting ברכות התורה. The issue is debated by the שולחן ערוך and the רמ"א in reference to סליחות.

שולחן ערוך אורח חיים סימן מו', ט' – לא יקרא פסוקים קודם ברכת התורה אע"פ שהוא אומרם דרך תחנונים ויש אומרים שאין לחוש כיון שאינו אומרם אלא דרך תחנונים ונכון לחוש לסברא ראשונה: הגה – אבל המנהג כסברא אחרונה שהרי בימי הסליחות מתפללים הסליחות ואח"כ מברכין על התורה עם סדר שאר הברכות וכן בכל יום כשנכנסין לבהכ"נ אומרים כמה פסוקים ותחנונים ואח"כ מברכין על התורה ונהגו לסדר ברכה"ת מיד אחר ברכת אשר יצר ואין לשנות.

אדון עולם and יגדל are both original compositions. Their historical origin is unknown.

Some say that Rabbi Shimon ibn Gabriol was the author of אדון עולם. אדון עולם immediately became an important תפלה. The ספר מטה משה quotes רב יהודה החסיד:

כל המכוין בעת התחלת אדון עולם שהוא שיר נאה ומשובח מובטח לו שתפלתו נשמעת.

The גר"א is noted as saying :

השחר אברהם תקנה שהיה הראשון אשר קרא להקב"ה אדון (ברכות ז'–ב').

The תקון תפלה of יגדל is based on the יג' עיקרים set forth by the רמב"ם. The תקון תפלה mentions several possible authors; יחיאל בר ברוך; his initials can be found in the last line of יגדל as follows: **אל ברוב חסדו ברוך עדי עד**; the רמב"ם or Rabbi Shimon ibn Gabriol.

In the סידור of the ספרדים, we do not find אדון עולם and יגדל nor do not find the פסוק of **ואני ברוב חסדך אבא ביתך** פסוק. Their סידור begins with the פסוק מה טובו. Their פסוק to recite.

The פסוק of **ה' נחני בצדקתך למען שוררי הישר לפני דרכך** (תהלים ה', ט') which is listed by both סידור רב עמרם and the סידור רש"י as the פסוק to recite upon exiting the shul can be found as part of the תפלה כשיוצא מבית הכנסת in both the סידור עבודת ישראל and the Artscroll סידור (page 181i).

לעילית נשמה אפרים בן אליעזר שהלך לעולמו ז' שבט

TRANSLATION OF SOURCES

סדר רב עמרם גאון ברכות ובקשות-He who enters into a synagogue should say the following verses: How good are your tents, Jacob, and your tabernacles, Israel! (Numbers 24, 5); And I will enter your house through your graciousness and I will bow down to your Home out of my fear of You (Psalms 5, 8). When he leaves the synagogue, he says the verse: Lead me, G-d, in your righteousness because of my enemies; make your way straight before my face (Psalms 5, 9).

סידור רש"י סימן תיז'-When a man enters the synagogue, before he recites the section containing verses of song, he begins by reciting these verses: And I will enter your house through your graciousness and I will bow down to your Home out of my fear of You (Psalms 5, 8); But as for me, let my prayer be to you, G-d, in an acceptable time; God, in the greatness of your loving kindness answer me, in the truth of your salvation (Psalms 69, 14); How good are your tents, Jacob, and your tabernacles, Israel! (Numbers 24, 5); Lord, I love the habitation of your house, and the place where your glory dwells (Psalms 26, 8); I was glad when they said to me, Let us go into the house of the Lord (Psalms 122, 1); I rejoice at your word, like one who finds great booty (Psalms 119, 162); Give ears to my words, G-d, consider my meditation. Listen to the voice of my cry, my King, and my G-d; for to you I will pray (Psalms 5, 2,3); Hear my prayer, G-d, and give ear to my cry; do not keep silence at my tears; for I am a stranger with you, and a sojourner, like all my fathers were (Psalms 39, 13); You shall hear my voice in the morning, G-d; in the morning will I direct my prayer to you, and will look up (Psalms 5, 4). When he leaves the synagogue, he says the verse: Lead me, G-d, in your righteousness because of my enemies; make your way straight before my face (Psalms 5, 9).

תקון תפלה-But this matter is not at all understood by me because why is it of my concern what was Bilaam's intention. We say this verse as a blessing and that is the simple meaning of the words. There is a solid proof to my position from what is written in Masechet Brachot page 12, side 2-that Chazal thought of adding the Torah Reading involving Balak within the blessings we say before Kriyat Shma which would have included the blessings of Bilaam.

שולחן ערוך אורח חיים סימן מו' ט'-He should not read verses from the Torah before he recites the Blessings for learning Torah even though he does not read them as learning but as words of praise. There are those who say not to worry about this issue because the verses are being said as praise. But one should follow the first opinion. Ramah: But the custom follows the second position as we conduct ourselves in the days that we recite Selichot. In those days we first recite Selichot and then make the blessing for learning

TRANSLATION OF SOURCES-2

Torah in its regular place among the morning blessings. In much the same way, each morning when we enter into the synagogue, we recite several verses of praise and then we make the blessing on learning Torah. They made it a custom to recite the Blessings on learning Torah after the Blessing of Asher Yatzar. That custom should not be changed.

רַב יְהוּדָה הַתְּסִיד-Whoever intends, as he begins reciting Adon Olam, that he is reciting a beautiful song and intends to praise G-d is guaranteed that his prayers will be answered.

נ"ר-They established the custom to recite Adon Olam before the Morning Prayer because our Forefather Abraham established the Morning Prayer and he was the first one to call G-d, Master of the World.